

YILDIRIM BEYAZIT ÜNİVERSİTESİ
Engelli Öğrenciler Eğitim – Öğretim Ve Sınav Uygulamaları
YÖNERGESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde 1 – Bu yönergenin amacı; Yıldırım Beyazıt Üniversitesi’nde ön lisans, lisans ve lisansüstü programlarında kayıtlı bulunan engelli öğrencilerin engel durumlarından dolayı ders ve sınav uygulamalarında karşılaştıkları sorunları ortadan kaldırarak eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak ve engelli öğrencilerin başarılarına pozitif katkıda bulunmaktır.

Kapsam

Madde 2 – Bu yönerge; Yıldırım Beyazıt Üniversitesi’nde ön lisans, lisans ve lisansüstü programlarında uygulanan ders ve sınav uygulamalarını kapsar.

Dayanak

Madde 3 – Bu yönerge; 14.08.2010 tarih ve 27672 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe giren Yükseköğretim Kurumları Engelliler Danışma ve Koordinasyon Yönetmeliği’ne dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4 – Bu yönergede geçen;

- a. **Üniversite:** Yıldırım Beyazıt Üniversitesi’ni (YBU),
- b. **Rektör:** Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Rektörü’nü,
- c. **Engelsiz YBÜ Birimi:** 14.08.2010 tarih ve 27672 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe giren Yükseköğretim Kurumları Engelliler Danışma ve Koordinasyon Yönetmeliği’nin 11’inci Maddesi uyarınca Yıldırım Beyazıt Üniversitesi’nde kurulan Birimi,
- d. **Komisyon:** Engelsiz YBÜ Birimi tarafından oluşturulan Komisyonu,
- e. **Engelli Öğrenci:** Doğuştan ya da sonradan herhangi bir nedenle bedensel, zihinsel, ruhsal, duygusal ve sosyal yeteneklerini çeşitli derecelerde kaybetmesi nedeni ile toplumsal yaşama uyum sağlama ve günlük gereksinimlerini karşılama güçlükleri olan ve koruma, bakım, iyileştirme, danışmanlık ve destek hizmetlerine ihtiyaç duyan yükseköğretim öğrencisini,
- f. **Engelli Sağlık Kurulu Raporu:** Engelli Özürlü Sağlık Kurulu’nca hazırlanan kişilerin özür ve sağlık durumları ile kullanım amacını belirten belgeyi,
- g. **Ders:** Yıldırım Beyazıt Üniversitesi ön lisans, lisans ve lisansüstü programlarında okutulan zorunlu ve seçmeli dersleri,
- h. **Sınav:** Yıldırım Beyazıt Üniversitesi’nde ön lisans, lisans ve lisansüstü programlarına dair yapılan ara sınavlar ve final sınavları ile bu sınavlara ek olarak yapılan mazeret, bütünleme, tek ders v.b. sınavları ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Ders Uygulamaları ve Öğretim Elemanları Sorumluluklarına İlişkin Usul ve Esaslar

Ders Muafiyeti

Madde 5 – Engelli öğrencilerin engel durumlarından dolayı ders muafiyeti talebi ile başvurmaları halinde Engelsiz YBÜ Birimi'nin onaylaması durumunda ders seçmeli ise varsa eş değer bir ders verilir, dersin eş değeri yok ise ya da ders zorunlu ise gelişen teknik ve programlar yardımı ile ilgili ders, engelli öğrenci dikkate alınarak verilir.

Ders uygulamaları

Madde 6

Ders öncesinde, sırasında ve sonrasında engelli öğrencilerin engel durumlarından dolayı karşılaştıkları sorunları ortadan kaldırarak eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak ve engelli öğrencilerin sınav uygulamaları nedeni ile başarılarının olumsuz yönde etkilenmemesine yönelik ders uygulamalarına yönelik usul ve esaslar aşağıdaki gibidir:

- a. Yasal düzenlemelere uygun davranma ve engelli öğrenciler için uygun uyarlamaları yapmak ve uygulamak
- b. Uyarlamaların etkililiğini sürekli bir şekilde değerlendirmek ve uyarlamaları geliştirmek.
- c. Gizlilik kuralları çerçevesinde öğrencinin engeline ilişkin bilgileri Engelsiz YBU Birimi haricinde hiç kimse ile paylaşmamak.
- d. Dönem boyunca işlenecek konuları, yapılacak sınavları ve değerlendirme kriterlerini ilgili tarihleri de belirterek öğrenciyi yazılı bir şekilde bilgilendirmek.
- e. Elektronik ortamda ders notları ve okuma listesi hazırlamak ve ilgili konu öğretimi öncesinde çevrimiçi erişilebilir ve paylaşılabilir hale getirerek öğrenciye vermek.
- f. Öğretim ve değerlendirme ile ilgili dönem başında belirtilen programda ödev, değerlendirme kriterleri, sınavlar ve benzeri daha önceden belirtilmemiş değişiklikleri öğrenciye iletilmesi için gerekli tedbirleri almak.
- g. Engellerinden kaynaklı olarak ödevleri ve sınavları tamamlamak için ek süreye ihtiyaç duyan öğrencilere gerekli ek süreyi vermek.
- h. Engelinden kaynaklı olarak derslerde kayıt cihazı kullanma, not tutma vb. konularda desteğe ihtiyaç duyan öğrencilere ilgili bölüm başkanlıkları, fakülte ve/veya Engelsiz YBU Birimi ile irtibata geçerek destek sağlamak.
- i. Engelli öğrencilerin sınıf içinde dersi en iyi takip edebilecekleri şekilde oturum planı oluşturmak ve uygulanmasını sağlamak.
- j. Asperger sendromu tanısı olan öğrenciler için ders sırasında soyut dil kullanmadan yalın ve açık bir şekilde konuşmak ve gerektiğinde ek açıklama yapmak.
- k. Dikkat eksikliği tanısı olan öğrenciler için birden çok duyuya hitap eden öğretim yöntemi kullanmak, ses tonunu ve konuşma hızını çeşitlendirmek ve önemli bilgileri vurgulamak
- l. Görme engeli olan öğrenciler için ders anlatımı sırasında resimleri, şemaları, grafikleri ve şekilleri tanımlamak, tahtaya yazılanları sözlü olarak ifade etmek, gerektiğinde not tutucu desteği sağlamak için ilgili birimle irtibata geçmek

- m. İşitme engelli: Yüzünüzün iyi aydınlatılmış olduğundan, dudak hareketlerinizin anlaşılır olduğundan ve karanlıkta olmadığınızdan emin olunuz. Ders sırasında grupta yüz yüze olunuz ve göz kontağınızı koruyunuz. Ek görsel ipuçları sağlayabilmek için jest ve mimikler kullanınız. Makul bir hızda, net ve doğal bir şekilde konuşunuz. İhtiyaç varsa, aynı şeyleri tekrar etmek yerine farklı kelimelerle yeniden özetleyiniz ve konuşurken tamamlanmış cümleler kullanınız. İşitme cihazı kullananlar için arka plan gürültüsünü azaltınız. Dudak okumak oldukça yorucu olduğu için düzenli aralar veriniz. Alt yazılı videolar kullanınız ve derste kullanılan herhangi bir işitsel materyalin yazılı bir özetini veriniz. Sınav tarihleri, derslik değişiklikleri gibi önemli bilgileri görsel bir şekilde anlatınız. Soru ve yorumları özetleyerek öğrencinin sınıf içi tartışmalara katılımını azami seviyeye çıkarınız. Öğrenci destekleyici bir teknoloji kullanıyorsa, öğrenci ile işbirliği yapınız. Öğrenci sizden mikrofon kullanmanızı isteyebilir. Öğrenci not tututu desteğine ihtiyaç duyabilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Sınav Uygulamalarına İlişkin Usul ve Esaslar

Madde 7 –

Sınav ve Ders öncesinde, sırasında ve sonrasında engelli öğrencilerin engel durumlarından dolayı karşılaştıkları sorunları ortadan kaldırarak eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak ve engelli öğrencilerin sınav uygulamaları nedeni ile başarılarının olumsuz yönde etkilenmemesine yönelik sınav uygulamaları usul ve esasları aşağıdaki gibidir:

- Sınav salonlarını engelli öğrencilerin ulaşılabilirliğini göz önünde bulundurarak düzenlemek ve gerekli durumlarda engelli öğrenciyi ayrı bir salonda sınava almak ve engelli öğrenciye ek süre vermek
- Sınav kapsamındaki konular ile ilgili örnek soruları hazırlayarak sınav öncesinde öğrenciye yazılı bilgilendirme yapmak.
- Sınav görevlileri tarafından sınav ya da sınav soruları ile ilgili yapılacak olan duyuru, hatırlatma ya da düzeltmeleri engelli öğrencilerin engel durumlarını göz önünde bulundurarak yapmak,
- İhtiyaç duyulması halinde engelli öğrencilerin yazılı sınavlarına refakat edecek, sınav olunan ders ile ilgili bölümün terminolojisine hâkim (öğretim görevlisi / araştırma görevlisi) olan okuyucu – işaretleyici görevlendirmek,
- İhtiyaç duyulması halinde engelli öğrencilerin sınavlarını bilgisayar ortamında yazmalarını sağlamak,
- İhtiyaç duyulması halinde engelli öğrencilerin sınavlara ilaç, tıbbi malzeme ya da sıvı ile (İnsulin Pompası v.b.) girmelerine izin vermek,
- İhtiyaç duyulması halinde engelli öğrencilerin sınav sırasında sınav görevlisi nezaretinde tuvalet – lavabo ihtiyacını karşılamasına izin vermek,
- Sınavların açıklanması sürecinde engelli öğrenciye sınavı ile ilgili ayrıntılı sözlü veya yazılı olarak yapıcı geri dönüt vermek ve eksiklerini nasıl giderebileceği konusunda danışmanlık yapmak.

- i. Engellerinden kaynaklı olarak sınavda performansını tam olarak yansıtamayan öğrencilere proje vb. değerlendirme uygulamaları geliştirmek ve uygulamak.
- j. Asperger sendromu ve dikkat eksikliği tanısı olan öğrencilerin ayrı bir derslikte sınava alınmasını sağlamak , bilgisayar kullanımına izin vermek, ışık ve ses gibi dikkat dağıtıcı unsurları olabildiğince azaltmak, söz konusu öğrencilere ek süre vermek, yalın ve açık bir dil ile açıklama yapmak,
- k. Görme engeli tanısı olan öğrenciler için büyük yazı karakteri kullanmak, ilgili alanda uzman olan okuyucu eşliğinde ayrı bir sınıfta sınava girmesini sağlamak, kaydedici, bilgisayar, Braille, ekran okuyucu ve büyütücü gibi alternatif sınav formları gerekli olduğunda dokunsal şema, grafik ve şekiller hazırlamak.
- l. İşitme engeli tanısı olan öğrencilerin anlayabilmesi ve kendisini ifade edebilmesi için ek süre veriniz. İhtiyaç olduğunda açıklamalar yapınız, belirsiz ve kafa karıştırmacı bir dil kullanmaktan kaçınınız. Gerekli teknolojik olanaklara sahip olan öğrenme ortamları seçiniz. Bilgisayar kullanımına izin veriniz. Sınav gözetmenini, öğrencinin sözlü yönergeleri kaçırabileceği konusunda bilgilendiriniz. Yazılı sınav yapmak mümkün değilse, işaret dilinde sunum yapmak gibi alternatif yöntemleri göz önüne alınız.
- m. Hareket güçlüğü olan öğrenciler için Uygun mobilyaların bulunduğu erişilebilir sınav salonları seçmek, Bilgisayar kullanımına izin vermek, Ek süre vermek, Dinleme molaları vermek.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Uyuşmazlık ve Hüküm Eksikliği

Madde 8 – Bu yönergede yer alan hükümler ile ilgili olarak engelli öğrenci ile öğrencisi bulunduğu fakülte, yüksekokul, enstitü veya meslek yüksekokulu ile uyuşmazlık yaşarsa ya da bu yönergede tanımlanmamış bir engellilik durumu ve ihtiyacı ile karşılaşılırsa ilgili Birim konuyu görüşerek, karara bağlar.

Yürürlük

Madde 9 – Bu yönerge hükümleri; Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Senatosu tarafından kabul edildiği tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 10 – Bu yönerge hükümlerini; Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Rektörü yürütür.

Bu Yönerge 26/05/2014 tarih ve 20 sayılı Senato kararı ile kabul edilmiştir.